

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Celoletna Din 7.—, polletna Din 4.—
osloletna Din 60.—

Pucelj in Prepeluh

Pucelj o Prepeluhu — Pucelj na radičevskem limu — Pucljevo izpreobrnjenje

«Kmetijski list» in «Slovenski republikanec» sta prenehala izhajati. Menda oba skupaj nista imela dosti naročnikov in zato so se slovenski republikanci in Pucljevi pristaši pogodili, da bodo raje z manjšimi stroški izdajali nov skupen list, ki naj bi Prepeluhu in Puclju, tako zvani slovenski PP koaliciji, pripomogel pridobiti med slovenskimi kmeti zgubljeni ugled nazaj.

Novo glasilo združenih slovenskih republikancev in Pucljevih pristašev z imenom «Kmetijski list» se trudi sedaj na vso moč, da bi dokazal umestnost zveze Puclja s Prepeluhom. To, kar je bivši «Kmetijski list» pred par meseci preklinjal, danes «Kmetijski list» blagoslovja ter pravi, da je zveza slovenskih republikancev in Pucljeve SKS edina rešitev za našega kmeta.

Zanimivo je, kaj je pisal Pucelj v začetku leta v «Kmetijskem listu» o voditelju slovenskih republikancev g. Prepeluhu. Dejal je: «Prepeluh je mlad penzionist in posestnik lepe vile v Ljubljani. Bil je nekaj vnet socialist, socialist bolj na papirju kakor v srcu, vsled tega mu socializem v praksi ni ugajal. Po prevratu je prišel takoj na odlično mesto vladnega poverjenega za socialno skrbstvo pri deželni vladi v Ljubljani in kot socialistu se mu je zahotelo po udobnem, brezskrbnem življenju. Imel je dober talent in kmalu je našel vire in pota do zakladov «Oblačilnice» in po geslu socialistov je zavijal ubogo ljudstvo v koprive, sam pa je zidal v Ljubljani prelepo vilo. Dal se je kot poverjenik penzionirati in udobno življenje se je začelo. Ubogi socialisti so kmalu spoznali Prepeluhov «socializem» in dali so mu brco. Toda z lepim penzionom in v lepem stanovanju nove vile je težko živeti brez načrtov in treba je iskati tudi novih virov za še udobnejše življenje, ker pri «Oblačilnici» je tudi izgubil zaupanje. Prišel je v tabor klerikalcev, ki so iskali zaveznikov in novih moči in pod firmo avtonomije se je začela skupna farbarija ubogega ljudstva. Toda pri klerikalcih še ni bilo pravega zaupanja, treba je bilo poiskati novo geslo, ki bolj vleče. No, in ker je Radič že najbolj privlačna sila, pojdemo k njemu in prevzemimo njegovo firmo, tu je in dat siguren.»

Pucelj nato opisuje na enak način, kako je Prepeluh postal šef republikanske stranke za Slovenijo — podružnice hrvaške Radičeve stranke, na koncu pa pravi, da je naš kmet doživel že dovolj razočaranj in da je politično tako zrel, da takim kalinom ne gre na lim.

Tako je grajal Pucelj pred pol letom v «Kmetijskem listu» Radiča in Prepeluha, danes pa je prvi, ki se je vsedel na lim radičevskih republikanskih kalinov. Danes

piše Prepeluh v Pucljev «Kmetijski list», ki zagovarja na vse pretege zvezo slovenskih republikancev in Pucljevih pristašev z Radičevsko stranko.

Pucelj je danes seveda osmešen pred vsem svetom, ker je v objemu s Prepeluhom, ki mu je pred pol leta očital vse

mogoče, samo ničesar dobrega. Želeli bi samo, da bi nam g. Pucelj povedal v «Kmetijskem listu», ali je še istega mnenja o Prepeluhu, kakor je bil pred pol letom in kako je mogoče tako naglo izpreobrnjenje, kakor se je izvršilo pri njem. Nekoč je v «Kmetijski list» zapisal, da enaki tiči vkup lete...

V ostalem pa smo mnenja, da so slovenski kmetje že toliko politično zreli, da ne bodo sledili g. Puclju na radičevski republikanski lim g. Prepeluha.

Politični pregled

Zadnje dni je časopisje in vsa politična javnost začela živahno razpravljati o tako zvanem

sporazumu med radičevci in radikali,

ki naj bi se dosegel na ta način, da bi radičevci vstopili v vlado. Prošlo soboto so namreč v Narodni skupščini bili verificirani doslej še nepotrjeni mandati radičevskih poslancev in s tem se je samo odprlo vprašanje: Če enkrat Narodna skupščina z verificacijo radičevskih mandatov oprošča radičevskim poslancem zablodo, da so lani glasovali za vpis Radičeve stranke v boljševisko internacionalo ter priznava njihove vdanostne izjave, s katerimi so priznali kralja in ustavo — zakaj bi jim ne bilo omogočeno, da po svoji želji sodelujejo pri upravljanju države ter s tem nase prevzamejo odgovornost za vladanje v državi?

Kakor tudi se to vprašanje vidi povsem naravno, je vendar začelo vzbujati posamezna nezaupanja, ker so radičevci trmoglavu zahtevali, da vstopijo v vlado samo pod pogojem, ako se iz vlade istočasno izključijo samostojni demokrati. Ta špekulacija radičevcev, stremeča

za razbitvijo Narodnega bloka,

pa je bila seveda takoj ostro zavrnjena od samih vodilnih oseb radikalne stranke. Osebito stari izkušeni državnik Nikola Pašič, ki zadnje čase močno boleha, a vendar še najpazljiveje drži v rokah usodo političnega razvoja, je vsiljivemu Pavlu Radiču na nedvoumen način povedal, da radikalna stranka ne mara z radičevci nikakih kravjih kupčij, marveč da se radičevci lahko pogajajo za vstop v vlado

samo s celotnim Narodnim blokom!

Po tako temeljitem pouku se te dni že opaža, da bodo radičevci opustili svojo nesmiselno zahtevo glede izključitve samostojnih demokratov iz vlade in da se bodo zadovoljili, če jih bo Narodni blok vobče hotel sprejeti v vlado. Posebno porazno je nanje vplivala

avdijenca ministra dr. Žerjava,

ki je bil v nedeljo in ponedeljek dvakrat pri kralju na Bledu ter je na kraljevo željo podal vsestransko poročilo o sedanjem po-

litičnem položaju in svoje mnenje o vstopu radičevcev v vlado. Splošno znano je, da kralj visoko ceni našega ministra dr. Žerjava kot enega najodličnejših pobornikov za edinstvo jugoslovenske domovine. Zato je zaupno posvetovanje kralja Aleksandra z ministrom dr. Žerjavom na mah razjasnilo radičevcem glave v tem smislu, da je njihova zahteva po izključitvi samostojnih demokratov iz vlade jalova. Samostojni demokrati niso nikako kupčijsko blago, ki bi se dalo poljubno zamenjati z radičevci. Samostojni demokrati so se borili in delali za edinstveno Jugoslavijo v vseh tistih časih, ko so radičevci uganjali najnesramnejše veleizdajstvo. In ravno

zasluga neizprosne in dosledne jugoslovenske politike samostojnih demokratov

je v tem, da so radičevci sklonili hrbet pred kraljem ter priznali državo! Ako so zdaj v resnici toliko spokojni, da se jim lahko po uspešnih pogajanjih omogoči sodelovanje pri vladanju jugoslovenske države, morejo vstopiti v vlado samo s celotnim Narodnim blokom!

Pogajanja so v teku. Toda Narodna skupščina že tekom prihodnjega tedna zaključí svoje poletno zasedanje in odide na počitnice, nakar se sestane šele jeseni v oktobru. Ni torej mnogo verjetnosti, da bi pogajanja te dni rodila uspeh, zato bodo radičevci skoro gotovo morali čakati na vstop v vlado do jeseni. In z radičevci vred bodo že morali potrpeti tudi pristaši Puclja in Prepeluha, ki že dolgo sedita na medvedovi koži in računata, kako bosta kot radičevska podružničarja zagospodarila v Sloveniji... Enako pa si bodo preko poletja lahko hladili zavist tudi klerikalni tigri, ki svojim dobrim zaveznikom radičevcem nikakor ne privoščijo deležnosti na vladi, marveč želijo, da bi še nadalje ostali njihovi kompanjoni v razgrajanju in rovarjenju proti državi.

Da na kratko ponovimo:

Narodni blok bo čvrsto in složno vladal nadalje.

Ako pogajanja rodijo ta uspeh, da v vlado vstopijo tudi radičevci — dobro! Ako ne, pa nič škodel...

Vzunanji politiki beležimo prošli politični teden le manj važnejše dogodke. Predvsem pa nas zanima, da se je v

Grčiji izvršil revolucionaren preobrat

in da zdaj tam vlada vojaški režim pod vodstvom generala Pangalosa. Preobrat se je izvršil brez krvi. Kakšni pa bodo odslej odnošaji med našo in novo grško vlado, se bo šele pokazalo. Mi se kajpak Grčije ne bojimo v nobenem primeru!

Na Bolgarskem

se nadaljujejo divjanja in brezobzirnosti Cankovega režima, ki zapira in obeša cele vrste političnih nasprotnikov, toda mi se v bolgarske notranje zadeve ne moremo vmešavati, marveč samo obžalujemo to rabeljsko početje. — V evropskih državah vlada zaenkrat splošna politična umerjenost. Učinkuje pač poletje, ki letos sicer ni prevroče, a vseeno nudi razgretim političnim glavam zasluženc počitnice.

DOPISI

POLJANSKA DOLINA. Na Vidov dan 28. junija se je vršila v Sokolskem domu skromna vidovdanska proslava. Po govoru, v katerem nam je br. Kokalj razjasnil pomen kosovske bitke in Vidovega dne za Jugoslovane, se je vršila telovadna akademija. Nastopilo je 12 članov s prostimi vajami, nato osem članic s prostimi in štiri članice s posebnimi skupinskimi vajami. Pri izvajanju teh vaj je bil očividni velikanski napredek. Uspehe v lanskem letu glede telovadbe niti od daleč ne moremo primerjati z današnjimi. Saj pri lanskem nastopu društvo ni skoro moglo samostojno nastopiti. Po prostih vajah pa nas je najbolj presenetil nastop članov na drogu in bradlji. Skoro sami novinci v telovadbi in vendar tako lepi uspehi. Vidi se, da so opustili fantje tisto mlačnost in brezbriznost ter prihajajo z veseljem v našo telovadnico

in z vso vnemo urijo svoje moči. Le krepko naprej in uspeh bo še lepši. Naj vidijo pri nastopu 6. septembra naše delo in naš napredek v telovadbi tudi oni, ki danes še z zaničljivim posmehom gledajo na Sokolski dom in na naše sokolsko delovanje. — V dolini je delo zaradi stalnega slabega vremena jako zaostalo, posebno košnja, ki je ob ugodnem vremenu bila prejšnja leta do konca junija že spravljena. Tudi žito, ki je spomladi jako lepo kazalo, mnogo trpi in ni pričakovati onega pridelka, kakor se je upalo. Res, vsestransko tepejo razne nadloge letos dolino. V dolini še vedno niso popravljeni mostovi, ki jih je razdrila zadnja povodenj. V nekaterih krajih se tudi nekako čudno pripravljajo na popravo, oziroma napravo novih. Če ne bodo skupno delali vsi prizadeti, bo le počasi šlo. Razume se, da so občine, v katerih vladajo ali imajo večino klerikalci, odposlale proteste proti novemu šolskemu zakonu, četudi večina niti vsebine tega zakonskega načrta ne pozna. Pa ukaz je prišel od zgoraj in podrepniki izpolnijo ukaz brez vsakega obotavljanja in preudarka.

DEVICA MARIJA V POLJU. Pred kratkim so klerikalni poslanci vložili v skupščini na ministra za narodno zdravje interpelacijo radi razmer v slovenskih bolnicah. Da niso razmere v dobredelnih zavodih Slovenije povsod najlepše, vidimo tudi pri nas na Studencu. Vzroka raznim nedostatom v tem zavodu pa ni kriva država, pač pa slaba uprava in cela kopa onih žensk, ki v tem zavodu žive pač lepo življenje, pa malo delajo. Tu na Studencu bi bil skrajni čas, da se izvede potrebna reforma uprave in napravi red. Marsikaj se govori, kar meče zelo čudno luč na gotove osebe, pa bi bilo prav, če bi ob priliki nadzorstveno oblastvo posegle vmes — pa temeljito seveda. Mogoče bi potem tudi prenehale klerikalne interpelacije radi nedostatkov, ki izvirajo iz samopašnosti in samolastnosti raznih klerikaluhov in klerikaluhinj.

IHAN PRI DOMŽALAH. Pred dvema mesecema je odšel od nas za vedno zagriženi neprijatelj vsake svobode župnik g. A. Železny in njegovo mesto je zasedel dozdej še tolerantni župnik

g. Kopic. Toda z odhodom prejšnjega župnika ni izginila tudi vsa ljulika, ki je po njegovi krivdi tekem let zrasla pri nas. Tako pokaže se zdaj semtertja marsikateri njegovih milencev svoje trde roge, ki so mu zrasli pod njegovo zaščito. Posebno rad se postavlja s svojimi konji in s sirovostjo g. H., kateremu je vedno vse zoperno, kar ne trobi v njegov rog. V svoji domišljavosti se je zadnjič v Domžalah tako daleč izpozabil, da je dejansko napadel celo neko revno branjevko pred restavracijo «Nova pošta».

SMARTNO PRI LITIJI. V nedeljo dne 28. junija se je vršil pod predsedstvom g. Fincingerja nice» za sodni okraj Litijski s sedežem v Smartnem dobro uspeli občni zbor zadruga «Agrarne zajednice» za sodni okraj Litijski s sedežem v Smartnem pri Litiji. V zadrugo se je zapisalo 78 članov z 78 deleži, ki so soglasno izvolili sledeči odbor: predsednik Ognjeslav Fincinger; podpredsednik Alojzij Jesensek; odborniki: Josip Kepa, Črni potok, Ivan Golob, Dvor, Valentin Prme, Mala Kostrelnica, in Silvester Jeretin ter France Lokar, oba iz Polšnika; v nadzorstveni odbor so izvoljeni: Josip Benegalja, Cerovec, Franc Repina, Dvor, Anton Medved, Polšnik. Za združnega poslovodjo je bil izvoljen F. Jeriha. Opozarjamo vse agrarne interese, naj se vpišejo v zadrugo, ker se bo oziralo v vseh vprašanjih v prvi vrsti na one, ki so člani zadruga.

ČATEŽ OB SAVI. Dne 29. junija smo imeli volitve župana in svetovalcev. Izvoljen je ponovno naš vrli bivši župan g. Josip Tomše iz Čateža. Tudi svetovalci so vsi naprednjaki. Klerikalci so oddali prazne glasovnice, ker je prazna tudi moč njihovega klerikalizma v Čatežu. Vam, sosedej cerkljanske občine, pa kličemo: Imejte za vzgled malo občino Čatež, ki je štiri napredne liste skupaj spravila, samo da kakšni Jaketi ali Tomazini z nami ne gospodarijo. Živela napredna demokracija!

PREČNA. Pred kratkim sta se tu mudila na obisku pri sorodnikih dva Američana: gg. John Gornik in Jerry Mohar iz Clevelanda. Pri tej priliki sta darovala za tukajšnjo šolarsko knjižnico vsak po 100 Din. Še nekaj posnemalcev, pa bo knjižnica kmalu lepo izpopolnjena. Obema do-

Anton Stražar:

Istočasno, ko so dolinski «pesniki» dokončali imenitno zbadljivo pesem o preloških dekletih, je Trdinka čakala za gostim grmovjem ob Jerini hiši — na Marjanico. Čimdalje jo je čakala, tem bolje je bila jezna nanjo...! Ura v reberskem zvoniku je odbila že enajsto. Že je mislila maščevalna Trdinka oditi, kar zasliši stopinje po cesti. Pazno gleda, srce ji začne burno utripati — Marjanica prihaja...

Kakor jastreb na piščanca plane Trdinka na Marjanico! Kar molče jo začne obdelovati s pestmi in nogami; podre jo na tla in tolče z njeno glavo ob zemljo ter ji začne ruvati lase... Ne meneč se za mile prošnje in kričanje, je Trdinka kar naprej obdelovala Marjanico s pestmi, da je dekletu kmalu tekla kri kar curkoma.

Čisto zdvijana Trdinka ni opazila treh moških, ki so prihitali na kraj maščevanja. Čebular Jožko pograbi Trdinko in jo odtrga od čisto zdelane in onemogle Marjanice, ki je samo še hropela... Jaka in Žan pa sta se polotila Marjanice in ji pomagala pokonci. Sedaj se je začelo zasliševanje.

Trdinka bi se bila rada odtrgala od Jožka in zbežala; pa ta jo je držal krepko in ji ostro govoril: «Ti zverina v človeški

podobi, kaj pa vendar misliš, da greš pobijati ubogo žensko, ki je komaj dober mesec dni iz otroške postelje! Ali ne veš, kakšne so presvetle postave in reberska ječa? No, zdaj boš pa jedla ričet in imela cigane za družino!»

Tisti hip se pojavita tudi dva dolinska orožnika. Bila sta na patrolji in sta enako slišala obupno klicanje Marjanice na pomoč, zatorej sta prihitala na kraj. Ob svitu vžigalce sestavi stražmojster kratek zapisnik. Trdinka je zdaj izgubila vso korajžo in je samo prosila, naj je za božjo voljo ne odženeta seboj. Resnično sta jo odpustila, češ: se boste že pri sodnji pomenili! In Trdinka je hitela domov, kar so jo noge nesle. Da tisto noč ni imela radi skrbi mirnega spanja in da se ni veselila delopusta nedelje, je pač razumljivo... Orožnika sta pomagala Marjanici do doma: «tropaersna deteljica» pa je odšla proti Zahribu.

VII.

Cela bitka se je vnela med dolinskimi in preloškimi fanti zaradi zbadljive pesmi o preloških dekletih. Trdin, ki je ponevedoma začel v ta bojni metež, je bil najhujše tepen.

Člani «triperesne deteljice» so tisto soboto, ko so iztrgali Marjanico iz rok Trdinke, v Zahribu takoj našli tovariše. Prvo so jim povedali najnovejšo novico o besnem napadu Trdinkinem, nato so se pa pri Pripotnikovem Gregu v sobici poleg bleva začeli učiti novo pesem in jo dali prepisati. Sklenili so fantje, da jo na vsak način zapoje že prihodnjo soboto

Pri učenju in pitju sadnega mošta, ki ga je nosil Pripotnikov Grega, je tam osmerim fantom hitro potekal čas. Šestero njih je že odslužilo vojake; bili so sami zali in čvrsti fantje! Ker je v tem času napočilo že nedeljsko jutro, so se nekako ob treh odpravili vsi k reberski cerkvi dan potrkavat; saj so znali vsi izborno pritrkavati. Kadar so oni bili v zvoniku, so jih ljudje kar poslušali in dejali: «Aha, to so pravil!»

V kakrnem nedeljskem jutru so torej ti fantje šli po občinski poti proti cerkvi in peli:

Dekle je pri oknu stalo,
svetle zvezde preštevalo.
Svetle zvezde dol gredo —
preljubi fantič, pojd' domov!

Da te ne bojo ljudje srečevali —
da te ne bojo izpraševali:
Kod si hodil, kje si bil,
kje si čevljičke rosil?

«Jaz sem hodil po planincih —
po zelenih košenincih —
tam sem hodil, tam sem bil,
sem drobne ptičke peč' učil.»

Kaj so to za ene ptičke,
ki imajo rdeče ličke —
rdeče ličke, črne oči;
pri takih kratke so noči...

Marsikatero dekle se je zbudilo, se sklonilo v postelji in poslušalo pesem, ki so jo peli izvrstni pevci lepo ubrano, korakajoč skozi mlado jutro proti cerkvi.

Kmalu zatem so se oglasili reberski zvonovi, ki so ob ljubkem pritrkavanju zbudili zvečine vse okoličane. Z radostjo so ljudje poslušali zvonjenje Gospodovega dne. Vsi ti poslušalci so vedeli, kdo pritr-

oročnikoma srčno zahvala! — Zupančič, šolski upravitelj.

BELA KRAJINA. Zadnji čas je gradba planskega doma na Mirni gori napredovala toliko, da se je skoro dogradilo pritličje. Ker se je pa s tem izpraznila blagajna, je tudi delo zastalo; zato se ne bo mogla vršiti otvoritev 5. julija t. l., ampak se preloži. Kdor bo pa posetil 5. julija Mirno goro, mu ne bo žal, ker bo videl lego in delo, katero je izvršeno, zavrtel pa bo tudi lahko razen, na katerem se bodo pekli janci, in poplaknil grlo z belokranjsko kapljico.

ŠT. OŽBOLD. Vera je v nevarnosti — tako prav radi kričijo klerikalni voditelji. Napovedali so velik boj tudi «Domovini», ker resnico piše in se čedalje bolj razširja po vsej slovenski domovini. Zato pa naj danes mi povemo dogodek, ki dokazuje, zakaj vera peša. Ko se je začetkom junija ljubljanski gospod knezoškof vozil in birnoval po moravški dekaniji, so mu povsod postavljali mlaje in slavoloke za čim slavnejši sprejem. Temu nikakor ne oporekamo. Obsojamo pa, kar je storil naš šenožboldski župnik. Pustil je na največji praznik sv. Rešnjega telesa popravljati cerkev, da se škof ne bi zgražal. Prazni so župnikovi izgovori, da ni prej utegnil za prihod knezoškofa izvršiti omenjenega zidarskega dela. To bi bilo lahko izgotovljeno že lani ali pa letos spomladi, pa ne bi bilo treba oskrunjeti tako veličastnega praznika. Gospod Bog in njegov veliki praznik sta pa vendar še nekaj več kakor knezoškof in njegov prihod, zato mi «brezverci» vprašujemo gospoda župnika: Kdo je kriv, da po takih primerih peša vera in zaupanje v dušne pastirje?

TRBOVLJE. Vidovdan so proslavila tukajšnja narodna društva zelo svečano. Gasilci, Sokoli, nacionalisti, invalidi so bili z zastavami in godbo pri cerkvenih obredih in podpisovanju vdanostne izjave na občinskem uradu. Opazili smo, da so bile po večini vse hiše v zastavah razen maloštevilnih izjem. Gospodje, ki bi radi celo županovali, več zavednosti pa je le treba, posebno ob takih prilikah. Drugič navedemo vse po imenih ali pa naredimo zbirko za te siromake.

RAJHENBURG. Prostovoljno gasilno društvo ima 5. julija t. l. razvitje društvenega prapora. Sveta maša se daruje na prostem ob 10. uri dopoldne. Ob 3. popoldne velika vrtna veselica pri tovarišu načelniku L. Kržišniku ob vsakem vremenu. Polovična vožnja za vse udeležence. Na svidenje! — **O d b o r.**

SELA PRI DOBROVI. Nedavno smo imeli pri nas po vsej fari pravcati pobijanje psov. V občini Veliki Obrež se je pojavilo nekaj primerov stekline in tudi v naši vasi je neki posestnik ustrelil tri pse radi sumljivosti stekline, jih pokopal na lastnem zemljišču in šele po pokopu prijavil celo stvar. Na podlagi te prijave je imel posestnik še velike sitnosti in se je nato začelo pobijanje psov ne glede na to, ali je pes tudi ves čas priklenjen pri hiši. Pobite pse so odpeljali, da je kri curljala z voza. Reči moramo, da tako neusmiljeno pobijanje obsojamo. Zakaj pa se nikoli ne pobijejo tisti psički, ki jih mestne gospodične vlačijo seboj, nam pa jih potolčeje kar brezobzirno, dasi jih nimamo za igračo marveč za varnost. — **Prizadeti kmetje.**

LAŠKO. Živimo v letu 1925., torej v sedmem letu našega osvobojenja. Narodni jezik imamo slovenski po Vidovdanski ustavi. To je povsod v vsej Sloveniji, le v Laškem ne. Naša finančna kontrola ne pozna predpisov in rabi še vedno dvojezične tiskovine. Izdaja potrdila o plačani trošarini z avstrijskim orlom in nemško-slovenskim besedilom. Ako merodajni gospodje nimajo samoslovenskih tiskovin, naj bi si vsaj vzeli toliko časa, oziroma dali nalog, da se preërta avstrijski orel in nemško besedilo. Finančno upravo pozivljamo, da se takej naredi red.

LAŠKO. «Slovenec» se zadnje čase prav besno zaganja v našega poštarja, češ, da se kot državni uradnik udeještvuje pri Okrajni hranilnici in posojilnici in da je kot državni uradnik prevzel tudi gerentske posle pri občini Sv. Krištof. Zadnji tak dopis, ki je pisan očitno od «boljše» roke, pa kaže, da se ni porodil v posebno brihtni glavi. Dopisnik ne pomisli, da je poštarja imenoval za občinskega gerenta veliki

župan, in noče vedeti, da ima poštar ministrovo dovoljenje, da sme delovati v Okrajni posojilnici. Če hočemo biti tako dosledni, kakor se kaže «Slovenčev» dopisnik, potem moramo vendarle povprašati, kako sme naš kaplan, ki je tudi državni uradnik — saj vodi matrike itd. — prečepeti brez vsakega dovoljenja op cele dneve v klerikalni posojilnici. In takih kaplanov je po Sloveniji na stotine. — **Naprednjaki.**

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Z veliko marljivostjo se je naš gerentski sosvet lotil dela v korist občine. Lahko umevno je, da ne more vsega potrebnega kar čez noč napraviti, kajti splošno klerikalno zaveženost je težko tako hitro popraviti. Klerikalci so namreč zelo razkačeni, ker vidijo v gerentskem sosvetu same delavne in poštene može, za katerimi gre vse ljudstvo. Občani, ali ste spoznali sedaj hinavce, ali vidite, kaj so klerikalci? Ves čas njihovega kraljevanja se ni nič napravilo, a mnogo zapravilo.

SV. RUPERT NAD LAŠKIM. Svetorupertčani smo doživeli dne 7. junija izredni dogodek. Klerikalni ateki pod vodstvom tajnika Deželaka so priredili v Oblakovi dvorani zborovanje v nadi, da se jim bo zelo obneslo, a so se opekli. Komaj se je pričelo zborovanje, so se že oglasili zavedni može. Deželak se je splasil in bi jo bil najrajši od sramu potegnil iz dvorane. Zaman je nekaj jecljal in napadal Narodni blok, kajti med navzočimi je nastal smeh. V zadnjem «Slovenskem Gospodarju» so hoteli klerikalci svojo polomijo pokriti, pa ni šlo. Iskreno želimo, da napravi g. Deželak še večkrat k nam takšen politični izlet, bo vsaj natančno spoznal zavednost tukajšnjega ljudstva. **Zdravo!**

ŠMARJE PRI JELŠAH. V soboto 20. junija sem bil na občnem zboru oblastne organizacije SDS v Mariboru. Razveselilo me je, ko sem videl krasno delo, zemljevid naše oblastne organizacije v mariborski oblasti, na katerem je zaznamovan vsak srez s krajevnimi organizacijami SDS. Izmed vseh srezov ima naš srez največje število krajevnih organizacij, namreč 13. Izmed teh 13 krajevnih organizacij jih je 6 v šmarskem, 3 so v rogaškem, 4 pa v kozjanskem okraju. K občnemu

kava in vsakdo je rekel: «Navihanci so vsi ti, ali pritrkavajo pa tako lepo, da bi jih kar naprej poslušali!»

Na vzhodu za Limbarsko goro se je že žarilo in pobožnejše ženice so že hitele v cerkev k spovedi — seveda pa so spotoma v razgovorih še prav pošteno opravljale. Fantje so nehali pritrkavati in so odhajali vsak na svoj dom, da malo poležijo in se potem pripravijo k deseti maši.

V Dolini sta Čebulov Jožko in Mihovčev Jaka srečala znano Grdinovo Jero. Jožko je bil zelo nejevoljen ob tem srečanju, ves jezen je zagodrnjal:

«Danes bom pa že imel samo smolo, ker tebe srečam, Jera! Čemu te je zlodej ravno zdaj prinesel pred oči!»

Ženska je bila vsa oplašena in jo je hitro odkurila dalje. Kajti Jožka se je bala, ker ga je pred nedavnim časom nekje prav zlobno opravljala. In Jožko jo je seveda potem pošteno prijel in oštel, kakor se taki opravljivki spodobi. Jera se ga je odtlej silno bala, obenem pa ga tudi hudo zasovražila.

Ko se je zdaj, to nedeljo zjutraj, Grdinova Jera toliko oddaljila od Čebulovega Jožka, da je bila prepričana, da je več ne vidi in ne sliši, se je obrnila nazaj, požugala s pestjo in zagodrnjala: «Čakaj, čakaj ti mogočni Čebulov fant! Zapomni si, da ti že še kje zmešam štrečno! Ako tega ne izvedem, naj mi vrane izpijejo možganel...»

Maščevalni Jeri se je res posrečilo osveštiti se v nastopnem tednu ne samo nad Jožkom, temveč tudi nad vsemi njegovimi prijatelji! Doznala je namreč ta spletkarica od

Pripotnikove dekle, da se Pripotnikov Grega uči one zbadljive pesmi o deseterih preloških dekletih, ki jo bodo fantje dolinski in zahribški zapeli v soboto zvečer skozi preloško vas.

Vsa v veselju ob tej važni novici odjadra Jera kar v sredo v preloško vas k prijateljici Katri. Žabarjeva Katra se je na vso moč oveselila prihoda svoje stare družice. Sedli ste v utico pred hišo in tam se je Jera dobro gostila, obenem pa razodela zlobnost dolinskih fantov, ki jo nameravajo izvesti z novo pesmijo.

«Jera, le privošči si borovničarja, saj bom kmalu novega kuhala; pa prigrizni! Le daj! Veš, to se meni pa dobro zdi, ko se bodo fantje prav gotovo stegli to soboto zvečer. Po pravici ti povem, saj meni ni dosti za te naše fante, ali povedala jim pa le bom. Bo vsaj kaj govorjenja po pretepu. Saj itak že skoro ni nikoli nič novega! Hm, hm!»

Prijateljici sta še dolgo sedeli in kakor običajno obrali še vso faro in vse skrivnosti faranov od župnika do poslednjega bajtarja.

«Ti, Jera, Trdinka bo pa sedaj zaprta, ker je tisto Marjanico — sram jo bodi! — malo preveč zlasala.»

«Veš ti, Katra, Trdinka je imela smolo. Ona jo je predolgo lasala in je bila premalo previdna, da so jo zalotili ti Dolinci in še žandarji povrhu. Tako naj bi že bila ravnala, kakor sem jo jaz učila!»

«Kaj, Jera, pa ne da bi bila kaj ti...?»

«Katra, jaz, jaz sem imela prste pri tem, kako pa. Saj tako si hotela reči, kajne?»

«Hi-hi-hi!»

Solnce je bilo že blizu zatona, ko je odšla Jera domov.

Na dolinskih travnikih pa se je Jera srečala s Trdinko — ali to je bilo zanjo slabo srečanje!

Reza skoči pred Jero kakor obsedena, jo močno strese za rame in ji zagrozi: «Ti vrag v človeški podobi, to ti rečem: Jaz ne bom sama sedela v ječi, tudi tebe spravim notri. Enkrat naj pride do tega, da boš sedela in jedla ričet v ječi tudi ti! Ne misli, da se boš sedaj izvila! Sem te že ovadila, da si bila ti tista, ki si mi povedala, kje in kdaj dobim Marjanico, in pa, da si me ti nahujškala, pa koliko si se mi nalagala o vsem tem!»

Tako potrta, oplašena in žalostna še ni bila nikdar Jera, kakor ta večer, ko je šla proti domu. Tudi je zgubila vse veselje do tega, kako se bodo topli dolinski in preloški fantje.

Na dogovorjeno soboto zvečer so se začeli zbirati zahribški in dolinski fantje pri Slapnikarjevemu kovaču Žanu. Čebulov Jožko je za ta slovesni večer preskrbel fantom par steklenic dobrega vina. Prav zadovoljen je bil Jožko kot nekaj poglavar svojih tovarišev, devetero njih po številu, ki so bili vsi dobrega grla in čvrstih rok.

Ko so se fantje malo okrepčali z vinom, so na povelje Jožkovo zapeli novo pesem; šla jim je dobro! Pri pitju so pesem še par krat ponovili, vselej jim je šlo gladkeje!

Okrog enajste ure ponoči pa so se odpravili na pot.

Ker je bilo ravno v mlaju in tudi oblačno, je bila temna noč. Fantje so med pogovori počasi koračili po veliki cesti proti preloški vasi.

zboru so odposlale te krajevne organizacije skupno 16 delegatov, in sicer Šmarje 2, St. Janž-Zibika 1, Pristava 2, Sv. Peter na M. S. 1, Rogaska Slatina 3, Rogatec 2, Zetale 1, Podčetrtek 2, Kozje 1 in Slivnica 1 delegata. Imamo pa še občine, ki so se pri zadnjih skupščinskih volitvah posebno častno izkazale za Narodni blok, ki pa še nimajo izvedene organizacije. Naj navedem v šmarnskem okraju Ponikvo in Slivnico, Zusem in Sv. Vid pri Grobelnem; Sv. Florijana in Kostivnico v rogaškem okraju; v kozjanskem pa Pilštanj, Prevorje, Zagorje in Drensko rebro, ki imajo skupno organizacijo, in Buče, Sedlarjevo, Radeče in Lastnič v skupni organizaciji. V kratkem bo odpotoval v vse te občine naš sreski organizator, da ustanovimo tudi v teh občinah naše krajevne organizacije. Naše zaupnike v teh občinah naprošamo, naj že sedaj sestavljajo imenike naših ljudi, ki bi se povabili k ustanovnim občnim zborom. Pomen krajevnih organizacij je velik in zelo važen za naš srez, kajti posamezno ne doseže noben naših pristavev tistih uspehov, kakor pa potom organizacij. Vsem našim krajevnim organizacijam pa naj velja opomin: Poživimo se, pomnožimo število članov v naših krajevnih organizacijah, da naša sreska organizacija ne bo samo na zemljevidu najmočnejša po številu krajevnih organizacij, temveč tudi po številu članov. Nekatere krajevne organizacije ne odgovarjajo na pisma sreskega tajništva JDS, s čemer ovirajo napredovanje sreske organizacije. Dobro bi tudi bilo, če bi krajevne organizacije k svojim sejam povabile koga od tajništva sreske organizacije, da se bo tudi z njenim nasvetom lahko marsikaj koristnega ukrenilo. Torej, krajevne organizacije in naši zaupniki, na delo za našo boljše bodočnost, ker le z delom bomo končno zmagali! — M.

ROGAŠKA SLATINA. Dne 3. t. m. okoli treh popoldne se je pripeljal sem znani klerikalni bahač s svojim kolesljem, ki ga je vleklo njegovo izmučeno kljuse. Na vozu je imel trdo privezanega teleta, na katerem je držal svoje noge. Ustavil se je pred hotelom «Pošta» in si privoščil par vrčkov piva. Na Slatini seveda niso vsi taki divjaki kakor je znani klerikalec, pa so se ljudje pričeli zgražati nad njegovim brezsrčnim ravnanjem. Eden izmed navzočih gospodov je tudi takoj obvestil orožniško postajo in je prišel orožnik na lice mesta. Mislimo, da bo storilo orožništvo svojo dolžnost proti njemu. Opozorjamo policijske organe, da naj strogo pazijo

«Ti, Jožko, ali ko bomo peli to pesem skozi vas, moramo biti precej oprezní! Kaj, če si dobimo vsak po eno dobro palico?»

«Pa nimaš že strahu, Grega?» pripomni na te besede Mihovčev Jaka.

«Strahu ravno nimam in tudi bežal ne bom, to me morate vsi poznati! Pa bolje je biti pripravljen, kakor pa hoditi tja v en dan. Saj si bil tudi ti soldat, pa menda veš, kako so nas učili: Da moraš biti vedno zavarovan!»

«Ja, to je pa že res, Grega! Se ti pozna, da si bil korporal, ha, ha!»

Na to so si fantje res vrezali v grmovju vsak svojo pripravno palico in šli dalje.

Dospejo do prvih hiš v preloški vasi. Uvrstijo se lepo skupaj, kakor vselej pri petju, in začno izprva bolj stihoma, nato pa čedalje glasneje peti svojo novo dolgo pesem...

Po hišah so se začele užigati luči in fantje pevci so počasi koračili naprej. Ko so odpeli polovico pesmi, pa so malo prenehali in Čebulov Jožko je ves v zadovoljstvu rekel: «Le pogledjte, kako jim ugaja ta pesem! Vidite, kako užigajo luči in nas poslušajo!»

«Samo, Jožko, to glejmo, da se po naših glavah ne bodo užigale luči z batinami!» «Imej no, imej pamet, Grega!»...

Fantje znova povzamejo pesem in koračijo dalje...

(Dalje prih.)

na mučenje živali, ker se letoviški gosti zgražajo nad podobnimi sirovostmi.

ZETALE. Na Telovo letošnjega leta je imela tukajšnja krajevna organizacija SDS svoj letni občni zbor. Poročala sta: tajnik sreske organizacije Malgaj o pomenu in koristi krajevne organizacije, tajnik oblasne organizacije gospod Špindler pa o političnem položaju in drugih gospodarskih zadevah. Člani krajevne organizacije se jako zanimajo za strankin napredek. Zanimivo je, da so v odboru krajevne organizacije od petih občin trije župani, vsi drugi odborniki so pa občinski odborniki in svetovalci. Za predsednika je bil izvoljen g. Fr. Mesarič, župan v Nadolah; za podpredsednika g. Franc Stojnšek, župan v Čermožišah; za tajnika g. Franc Krušič, posestnikov sin v Čermožišah; za njega namestnika g. Simon Potočnik, občinski svetovalec v Čermožišah; za blagajnika g. Franc Cvetko, trgovec v Zetalah; za odhorneke pa gg.: Franc Svenšek, gostilničar in trgovec v Zetalah, Al. Kodrič, župan v Kočičah, Matevž Žerak, občinski odbornik v Čermožišah, Martin Sotošek, šolski upravitelj v Zetalah. Novemu odboru želimo veliko uspeha na gospodarskem in političnem polju.

ZETALE. Tu sem prihaja družba nemških ptičev-pevecev iz Rogatec. Krožijo jo po nemško. Pri spodnji gostilni jim oštir-narodnjak ne dovoli nemškega petja, češ, da bi nam točo pricoprlo z neba». — Z e t a l a n e c

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KOKOŠI, KI VELIKO NESEJO.

Pri kokošji reji imamo glavno korist v jajcih. Čim več nam kokoš v prvih treh letih starosti znese in čim lepša jajca nam daje, tem več je vredna. Ta njena nesnost se obrača v veliki meri po pasmi. Tako je znano, da nam n. pr. laške kokoši zneso v drugem in tretjem letu tudi do 150 in več jajc.

Pri naš tožimo večkrat čez domače kokoši, da so slabe jajčarice. Tu in tam razmišljajo naše gospodinje, s katero tujo pasmo bi se dala nesnost domačih kokoši izboljšati. Mnoge so tega mnenja, da je vse le na pasmi ležeče in da bi bilo dobro, domačo pasmo premeniti. Pri takih in enakih razmišljanjih smo pa večkrat na krivih potih, to pa zaradi tega, ker se premalo povprašujemo, kaj je prav za prav krivo, da nam domače kokoši ne nesejo in zakaj nam ne dajejo lepših jajc. Pri takem razmišljanju prišli večkrat do zaključka, da naše kokoši premalo neso, ker premalo dobe in se jim zato slabše godi.

Ali mar mislite, da daje laška kokoš po 150 do 180 jajc na leto ob slabi slabi piči, s kakršno se morejo kokoši pri nas zadovoljevati? Ali mislite, da so težka in debela jajca izključno poseben dar pasme? — Kaj še! Za tako nesnost je treba tudi pogojev, je treba tečne in zadostne hrane! Zakaj se pa po mlinski dobe najlepša jajca in tudi največ jajc? —

Kokoš, ki naj pridno nese in ki naj daje lepa jajca, mora biti vsak dan sita prikladne in tečne hrane. Te pa pri nas večkrat manjka. Posebno pri reji v ograjenih prostorih manjka kokošim potrebnih pogojev. Za večjo ali manjšo nesnost velja pri kokoših vse to, kar velja pri kravah za večjo ali manjšo mlečnost. Kokoš nese pri k l j u n u. Uvažujmo to! Če je reja pomanjkljiva, je tudi uspeh pomanjkljiv. Ni še dolgo tega, da sem se mudil na neki graščini z večjim številom kokoši, ki se redijo v ograjenem prostoru. Ze po če manjka kalija v zemlji, kakor vidimo na pr. vsi svoji vnanjosti, po perju itd. so razodevale živali, da se ne počutijo dobro. V resnici so te kokoši malo nesle in tudi jajca so bila drobna. Saj ni drugače mogoče! Če žival ne dobi tega, kar potrebuje za pridno nesenje jajc — toč snovno tako bogatih proizvodov

— potem ni mogoče, da bi bilo dosti in težkih jajc.

Dokler bodo kokoši tavale z napol praznimi krofi po ograjenih prostorih in okrog doma, toliko časa ni misliti, da bi se nesnost povečala. Niti za pijačo se kokošim dosti ne skrbi! S tako polovičarsko rejo ne pridemo nikamor! Če hočemo kokoši, ki veliko nesejo, moramo pred vsem skrbeti, da imajo kokoši potrebno rejo. V drugo je pa gledati, da smo izbirčni ne le pri odbiranju jajc za valenje, ampak tudi pri odbiranju plemenskih kokoši in petelinov.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Na trg že prihaja nova pšenica, ki je znatno cenejša kakor stara, in se trguje v Novem Sadu po 320 do 325 Din. Turšičica se je trgovala po 172 50 do 177 50 Din. Cene v splošnem nagibajo k oslavljenju.

ŽIVINA. Cene v splošnem slabijo v vsej državi. Tako so tudi precej nazadovale na zadnjem ljubljanskem sejmu, kjer so se kilogram žive teže trgovali: voli, prvorazredni po 8 25 Din, drugorazredni po 7 50 Din, tretjerazredni po 7 dinarjev, krave, debele po 6 do 7 Din, krave za klobase po 3 50 do 5 Din, teleta po 12 do 14 Din. Praseci za rejo, 6 do 9 tednov stari, so se prodajali po 90 do 150 Din za komad, konji pa po 5000 do 15.000 Din par.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 1. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 799 do 813 Din, 100 italijanskih lir za 196 33 do 199 33 Din, 1 dolar za 56 60 do 57 40 dinarjev, 100 češkoslovaških kron za 168 25 do 170 35 Din, 100 švicarskih frankov za 1104 do 1114 Din. Vrednost tujih plačilnih sredstev na zagrebški borzi je močno padla zaradi znatnega porasta dinarja v Curihu. Posebno je padla pri nas italijanska lira, ki je v zadnjem času sploh slaba.

Praznik demokratske misli v Litiji

Litija-Gradeec, 28. junija.

28. junij lahko imenujemo praznik demokratske misli za naš okraj. Dopoldne se je vršil dobro uspeli občni zbor krajevne organizacije v Litiji. Poročila funkcionarjev so bila z odobravanjem sprejeta. Izvolil se je novi odbor krajevne organizacije pod predsedstvom g. Franca Kolbeta, višjega poštarja v p. Novi odbor nam daje popolno garancijo za še veličastnejši razmah naše misli.

Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da je bilo delo v rokah strokovnjakov, ki so razumevali potrebe ljudstva in na zahtevo litijske krajevne organizacije zasnovali okrožno tajništvo demokratske stranke v Litiji, ki posluje s svojo pisarno vsak četrtek popoldne in vsako nedeljo dopoldne. Številni dopisi, prošnje in pritožbe jasno pričajo o delu za ljudstvo litijskega okraja. — Tiho in mirno delo ustvarja nove organizacije in osvaja ljudska srca, demokratska misel pa prodira med množice kmetijskega in delavskega ljudstva.

Na zboru je poročal tudi delegat iz centrale g. Janko Blagajne. Vsa njegova poročila so bila z odobravanjem sprejeta. Natančneje poročilo o dobro uspelem občnem zboru bo podal g. Hinko Lebinger, župan litijski, ki je stal pod oknom sobe, kjer smo zborovali, ter opravljal službo detektiva za «Domoljuba» in «Slovenca».

Ob pol dveh popoldne se je vršila seja okrožnega tajništva SDS za okraj Litija. Seji so prisostvovali poleg zastopnika centrale delegati in prisledniki krajevnih organizacij, ki spadajo pod litijski okoliš.

Razveseljena so bila poročila iz vseh organizacij. Delo, ki ga je izvršilo okrožno tajništvo,

je preobširno, da bi tu o njem poročali. Številne intervencije, prošnje in pritožbe pričajo jasno o požrtvovalnem, idealnem in brezplačnem delu okrožnega tajnika, ki s pomočjo ostalih funkcionarjev-strokovnjakov vzorno vrši svoje delo. Napredek se kaže v vseh organizacijah. Šmartinska krajevna organizacija posluje z lastno pisarno istega smotra.

V najkrajšem času bomo imeli tri nove krajevne organizacije, katerih delegati so bili tudi na zboru navzoči. Vsa poročila so bila z odobravanjem sprejeta. Pri tej priliki moramo omeniti tudi krepak razmah «Edinosti», organizacije demokratične mladine, ki je nastala iz bivšega «Bratstva» v Litiji in ki ji predseduje požrtvovalni g. Rudi Jelnicar. Na seji je g. Blagajne podal pojasnila na razna vprašanja in pozdravil delegate krajevnih organizacij, ki so prisostvovali seji.

Ob treh popoldne se je na vrtu g. Jelnicarja ob mnogobrojni udeležbi obojega spola vršil dobro uspeli zbor SDS, ki je nudil vsem jasno sliko o našem delu. Zastopane so bile vse sosedne krajevne organizacije, da počaste prvi nastop posestrime, krajevne organizacije Gradec pri Litiji, ki je bila pred 14 dnevi ustanovljena in ki vzorno deluje pod predsedstvom g. Ivana Rotarja. Slednji je kot predsednik zbora pozdravil navzoče in dal besedo g. Janku Blagajni, ki je v kratkih in jedrnatih besedah pojasnil program naše misli in nam orisal sliko našega dela. Zborovalci so izvajanja govornika z odobravanjem in zadovoljstvom sprejeli na znanje. Kljub temu, da je deževalo, smo vztrajali do konca. Tamburaški zbor «Edinosti» pa nam je zaigral in mladina je zarajala.

V mraku smo se poslovili in razšli na delo za zmago demokratične misli v litijskem okraju.

O načrtu novega šolskega zakona

(Z dežele.)

Zadnje čase je tudi na deželi mnogo slišati o novem načrtu šolskega zakona, ki so ga izdelali za vso našo državo. Katerikoli klerikalni časopis vzamem v roke, v vsakem najdem zabavljanje proti temu zakonskemu načrtu. Kakor berem, so vsi cerkveni gospodje od škofa do zadnjega kaplana na nogah in hujskajo ljudi proti novemu šolskemu zakonu. Iz tega spoznavam, da ta zakon najbrž klerikalcem ne bo šel tako na roke kakor sedanji, ki je še iz časov naše sužnosti. In res je iz načrta razvidno, da se bo, ako bo ta zakon sprejet, mnogokaj uresničilo, po čemer mi, ki se zavedamo svojih političnih pravic in potrebe pravega duševnega napredka, že leta in leta hrepenimo.

Po tem zakonu bo duhovščina izgubila tisto veliko moč, ki jo ima sedaj v šoli in po otrocih tudi na starše. Bil sem več let v krajnem šolskem svetu kot zastopnik občine in se mi je vedno čudno zdelo, zakaj ima ravno gospod župnik največ govoriti in odločevati pri šoli, dasi nima otrok. To se bo po novem zakonu končalo.

Kakor je bilo že zadnjič v «Domovini» napisano, se bo po novi postavi ravno tako učil veronauk kakor se je doslej, samo da se ne bo smelo v šoli hujskati otroke proti političnemu nasprotniku, proti drugovercem ali raznim družtvom, ki niso klerikalcem všeč, kar je popolnoma pravično. Že zadnjič je «Domovina» omenila, da se ne strinja z marsičem in to tudi pisec teh vrstic tu poudarja. Posebno velja to za bremenja, ki bi jih morale nositi kmetske občine, posebno majhne, ki nimajo nobenih posebnih dohodkov. Tu bo že treba delati izjeme za posamezne kraje.

Kar zadeva učiteljske pravice, za katere klerikalci kar gore, za to se bodo pa že učitelji sami zavzeli. Ne morem pri tej priliki zamolčati čase, ko se je našim neupogljivim značajnim učiteljem delala ravno od strani klerikalcev največja krivica. Bo komaj leto dni sem, ko se je vse to še zgodilo; o časih pred vojno in med njo me je pa

sram govoriti. Da bi bilo klerikalcem sedaj naenkrat toliko za učitelje in njihove pravice, pa verjame le oni, ki naših razmer prav nič ne poznajo. Naši duhovniki na deželi po večini ne trpe ob svoji strani oseb, ki so jim le v napotje pri njihovem protiljudskem početju. Za take osebe pa smatrajo ravno vestne, marljive in dobre učitelje.

Pa pogledimo še malo na drugo stran. Novi šolski zakon, o katerem imajo zdaj posvetovanje, zahteva največjo strpljivost, prijateljstvo in ljubezen med seboj, pa bodi potem te ali one vere. Po mislih vsakega človeka je ravno to tisto pravo krščanstvo, ki se naj kaže v dobrih delih, v lepem in poštenem življenju ter v zatiranju vsega slabega. Vse to in še več zahteva novi šolski zakon; v tem zmislu naj še otroci uče vso svojo šolsko dobo. Vse to klerikalcem ni všeč le zato, ker z novim zakonom ne bodo imeli več absolutne moči v šoli. Zato se, bralci «Domovine», ne dajte begati in strašiti po klerikalcih in njihovem časopisu. Nova šolska postava bo le prikrajšala klerikalno moč in veljavo, učilo pa se bo še ravno tako v našem slovenskem jeziku kakor doslej. Če se bodo pa naši otroci naučili tudi srbsko, bo le zanje dobro, saj jih bo najbrž še minogo iskalo zaslužka v južnih krajih.

Kakor sem že prej omenil, bi bilo potrebno eno in drugo stvar v načrtu popraviti in izpopolniti, v splošnem bo pa to dobra postava in velik korak naprej.

BELEŽKE

— **Davki in klerikalci.** «Domoljub» sedaj silno mnogo govori o davkih, zato pa je takrat tem bolj molčal, ko so bili na vladi klerikalci. Klerikalna stranka je imela lani štiri ministre v vladi in «Domoljub» ni takrat znil niti besede o potrebi znižanja in izenačenja davkov. Kot škofov list se ravna pač po besedah sv. pisma: «Pezdir vidiš v očesu svojega bližnjega, bruna v svojem lastnem očesu pa ne vidiš!» Radi bi videli, da bi nam «Domoljub» povedal, koliko davkov so znižali klerikalci, ko so sedeli na vladi in kako so izpolnili svojo obljubo, da bodo davke zmanjšali.

— **Pucelj govori!** Odkar zboruje nova Narodna skupščina, poslanec g. Pucelj še ni v njej odprl ust, menda zato, ker je za molk ravno tako plačan kakor za golč. Ni izključeno tudi, da molči iz previdnosti, ker se boji, da bi se ne blamiral. Toda g. Pucelj je doma veliko bolj korajžen kakor v Beogradu. Tu rad mnogo govori, medtem ko v Beogradu modro molči. Bržkone si misli, da je doma vse bolj po domače in zato tudi vse dovoljeno. Prejšnjo nedeljo so imeli v Ljubljani hišni posestniki shod, na katerem je govoril tudi klerikalni poslanec g. Smodej, ki mu je g. Pucelj pri njegovem hujskanju prav navdušeno sekundiral. G. Pucelja je namreč radičevščina tako zmedla, da sedaj tudi že med klerikalce sili. No, končno je govoril tudi g. Pucelj, ki je pobiral ostanke za g. Smodejem. Kaj je govoril, je postranskega pomena, mnenja pa smo, da bi g. Pucelj bolje storil, ako bi v Beogradu kdaj odprl usta, doma pa samo pokazal, kaj je dosegel za naše ljudi! Pucelj nam je prav za prav doslej ostal še dolžan odgovor, kaj je svoječasnno kot minister dosegel za znižanje davkov, proti katerim se v Ljubljani sedaj bori, glede katerih pa v Beogradu molči kakor cerkvena miš!

— **Klerikalni hujskači.** Prosvetni minister Pribičević je predložil Narodni skupščini načrt novega šolskega zakona. Klerikalni listi so takoj zagnali krik, da hoče minister Pribičević odpraviti verouk iz šole ter odstaviti katehete, odpraviti sploh vsako krščansko vzgojo otrok in izzvati kulturni boj. Klerikalcem namreč trda prede, pa hočejo prikriti svojo politično polomijo s kričanjem, da je vera v nevarnosti. Mislijo namreč, da bodo s hujskanjem in versko gonjo nametali ljudem peska v oči, da ne bi videli njihovih političnih grehov. V svojih računih pa se bodo temeljito zmotili, ker temelji vse njihovo hujskanje

samo na zlobnih lažeh. Načrt novega šolskega zakona namreč določa, da se poučuje v šolah verouk kakor doslej in da imenuje prosvetni minister za katehete one duhovnike, ki jih smatra cerkveno oblastvo za usposobljene. Klerikalni listi tega seveda ne povedo za to, da laže hujskajo. Zakon pa pravi, da se mora pouk vršiti v duhu verske strpnosti, kar pa klerikalcem ni všeč. Oni žive od sovraštva, pa hočejo, da bi se otroci v šolah vzgajali v tem duhu. To je seveda nasprotno vsem krščanskim naukom, toda klerikalcem je malo mar za pravo krščanstvo, ker bi ga drugače ne vlačili v svoje politične špekulacije.

UGANKARSKI KOTIČEK

Naša binkoštna ugankarska tekma

Izžrebani dobitki.

Rešitve ugank nam je poslalo 75 naročnikov, od katerih je izpolnilo vse pogoje za upoštevanje pri žrebanju 68 tekmovalcev.

Žrebanje se je vršilo popolnoma nepristransko dne 1. t. m. in dobe po eno knjigo «Hči papeža» naslednji: 1.) Rezika Lazarjeva, Kamna gorica 5, Gorenjsko; 2.) Ernest Hribar, Jesenice ob Savi na Dolenjskem; 3.) Alojz Zajc, Gornje Jarše, p. Mengeš; 4.) Avgust Lekš, Pesje, p. Velenje; 5.) Rudolf Bedenik, rudar, Ojstro, p. Hrastnik.

Po eno knjigo «Pater Kajetan» dobe: 1.) Franc Škrlec, krojaški mojster in posestnik, Vičanci, p. Velika Nedelja; 2.) Peter Prebilič, Daljne Njive 21, p. Vinica pri Črnomlju; 3.) Ivan Lužar, Podlog, p. Sv. Peter v Savinjski dolini; 4.) Albin Šinkovec, brivec, Vič pri Ljubljani; 5.) Ivan Kovarič, mizar, Lešnica pri Ormožu.

Teh izžrebanih deset dobitkov odpošljemo takoj na zadevne naslove.

V naslednjem prinašamo imena vseh, ki so izpolnili pogoje naše ugankarske tekme, torej tudi onih, ki jih usoda ni izbrala pri žrebanju:

Justa Kraigherjeva, Avgust Petrič, Ladislav Macoratti, Franc Megušar, vsi iz Ljubljane; Albin Šinkovec, brivec, Vič pri Ljubljani; Rezika Lazarjeva, Kamna gorica na Gorenjskem; Zora Erjavčeva, poštarica, Sodražica; Franc Vinkšelj, trgovec, Gradac; Stanko Vrezec, nadučitelj, Suhor pri Metliki; Urška Zatljerjeva, Savlje, pošta Ježica pri Ljubljani; Joško Špenko, Dol pri Ljubljani; Ernest Hribar, Jesenice ob Savi na Dolenjskem; Valentin Zavrl, nadučitelj v p., Komenda pri Kamniku; Ivan Nahtigal, Gornje Jarše, p. Mengeš; Karel Škerjanc, Smarje-Sap; Franc Bedina, dimnikar, Tržič; Franjo Zurbj, podpreglednik finančne kontrole, Kranjska gora; Finika Jakova, na Brinju, p. Ježica; Franc Silovinc, brivec, Krško; Franc Fele, Domžale; Peter Prebilič, Daljne Njive, p. Vinica pri Črnomlju; Ivan Rosenwirth, Verd, p. Vrhnika; Anton Škodlar, orožniška postaja, p. Loški potok; Alojz Zajc, Gornje Jarše (1), p. Mengeš; Franjo Vladimir Tončič, Metlika; Anton Lebez, Borovnica; Karel Zalar, čevljar, Borovnica (83); Ivan Klemenčič, sedlar, Selca nad Škofjo Loko; Fanika Spreizerjeva, gostilničarka, Črnomelj; Karel Henigman, Toplice, p. Novo mesto; Heliodor Chromy, Studence, p. Stična; Valentin Zupanc, Srednja vas v Bohinju; Anton Jesenko, Poljane nad Škofjo Loko; Tomaž Hafner, zvanik finančne kontrole, Kranjska gora; Steva Čepakova, telefonistka KJD., Jesenice-Fužine; Jan. Farkaš, šolski ravnatelj v p., Maribor; Anton Varšek, tovarna za dušik, Ruše pri Mariboru; Alojz Spolenak, žand. kaplar, Križevci pri Ljutomeru; Anica Pleskovičeva, Laško; Frano Petelinšek, Oplotnica; Avgust Lekš, Pesje, p. Velenje; Mirko Keše, dijak, Hrastnik; Slavko Ajtič, rudarski paznik v Kisovcu, p. Loke pri Zagorju ob Savi; Adolf Šaloven, Pesje, p. Velenje; Ludovik Medvošek, Zakot, čuvajnica 34, Brežice; Franc Feštajn, odpravniška pisarna, separacija, Trbovlje I; Anica Schmiedlechnerjeva, učiteljica,

p. Sv. Anton v Slovenskih goricah; Oton Arzenšek, Sv. Rok, Šmarje pri Jelšah; Ivan Kovačič, mizar, Lešnica pri Ormožu; Feliks Petrič, posestnikov sin, Zgornja Voličina, p. Sv. Lenart v Slovenskih goricah; Rok Planinšek, Sv. Tomaž, Šmarje pri Jelšah; Jurij Kos, posestnik in slikar, Osek, p. Sv. Trojica v Slovenskih goricah; Franjo Hebar, premogokop Ključarovec, p. Ormož; Rudolf Bedenik, rudar, Ojstro, p. Hrastnik; Ivan Lužar, Podlog, p. Sv. Peter v Savinjski dolini; Lavoslav Mrnuh, Zagorje ob Savi; Franc Plautsteiner, Stopče-Grobelno; Rudolf Kamnikar, tarski polir, «Slograd», Trbovlje I; Franc Kovič, strojevodja, Celje; A. Gselman, Vurberk; Franc Brglez, nadučitelj, Čadram, p. Oplotnica; Franc Škrlec, krojaški mojster in posestnik, Vičanci, p. Velika Nedelja; Henrijeta Kovačičeva, učiteljica, Sv. Trojica v Slovenskih goricah; Jožef Prelog, Grabe, p. Križevci pri Ljutomeru; Franc Krajnc, Gotovlje, p. Zalec; Marija Košanova, Družmirje, p. Šoštanj; Franjo Kisel, starešina sreskog suda, Subotica (Bačka); Ernest Dragar, «Titanit», Karlovac.

Pravilne rešitve ugank so naslednje:

Dvojni križ: 1. Rožič. 2. Veselje. 3. Marko. 4. Rojak. 5. Moravče. 6. Pivko. Srednja vrsta od zgoraj navzdol: Zerjav.

Rebus: Deset nevest in deset ženinov sedi na stolih.

Izpreminjevalna uganka: sir — ris — Rim — mir — mil — lim.

DOMAČE NOVOSTI

* **Prihodnja številka «Domovina»** bo obsežnejša in bomo objavili zaostali material naših dopisnikov. Zaradi praznika v ponedeljek se ni mogla izdati že ta številka v večjem obsegu.

* **Vidovdanski večer na Bledu.** Na čast naši kraljevski dvojici so Blejci priredili na vidovdanski večer bajno razsvetljavo na jezeru. Vse hiše so bile čarobno razsvetljene. Po jezeru so pluli čolni, ki so bili lepo okrašeni in vsi v lučicah. Po gorah in gričih so goreli kresovi, na gradu so pokali možnarji in je igrala godba. Čolni so se ustavili pred kraljevim domom, kjer so pevec zapeli «Bože pravde», množice pa so prirejale kraljevi dvojici viharne ovacije. Svečanosti so trajale nad eno uro. Na Bled je prihitelo na tisoče ljudstva, zlasti mnogo tudi iz mariborske oblasti.

* **Kraljevo darilo Jugoslovenskemu Sokolu.** Kralj Aleksander je za velike sokolske telovadne tekme, ki so se vršile povodom sokolskega zleta na Vidov dan v Beogradu podaril Jugoslovenskemu Sokolu zgodovinski meč carja Dušana. Meč se izroči vsako leto kot častno darilo onemu sokolskemu društvu, ki izide kot zmagovalac pri telovadnih tekmah.

* **Odkritje spominske plošče.** V nedeljo, dne 28. junija je bilo v Spodnjem Berniku pri Cerkljah slovesno odkritje spominske plošče v svetovni vojni padlim vojakom.

* **Otvoritev liške železnice.** Liška železnica, ki bi imela biti slovesno otvorjena na Vidov dan, bo otvorjena šele 25. julija. Izvršiti je treba namreč še nekaj manjših del. Naslednjega dne bo otvorjena v Splitu velika Jadranska razstava.

* **Vojna odškodnina.** Naša država je doslej izplačala našim državljanom 90 milijonov dinarjev vojne odškodnine.

* **Razglas.** Krajevna organizacija SDS. v Krškem je otvorila informativno pisarno, kjer daje vsako nedeljo od 9. do 10. ure dopoldne v občinski posvetovalnici vsem osebam brez razlike stranke pojasnila in nasvete v vseh zadevah, ki niso strogo pravniškega značaja, za katere je torej treba iskati pomoči pri notarju ali advokatu. Posreduje tudi med volilci in poslanci.

* **Zdravilišče v Topolšnici.** Ministrstvo za narodno zdravje je odobrilo kredit v znesku 280.000 Din v svrhu izpopolnitve znanega zdravilišča v Topolšnici pri Šoštanju. Kakor znano

se v to zdravilišče sprejemajo revni otroci na brezplačno zdravljenje.

* **Državno zdravilišče na Golniku** sprejme več privatnih bolnikov s pljučno tuberkulozo v I. in II. stadiju v lečenje. Neozdravljivi bolniki se ne sprejemajo. Dnevna oskrbina od 100 do 140 Din. Drugih izdatkov ni nikakih. Zdravilišče leži 500 m nad morjem ob južnem vnožju Storžiča, 5 km od železniške postajice Križe (proga Kranj-Tržič) ima milo, subalpinsko podnebje brez megle, čist zrak, obsežne gozdove. Nova zgradba. Higijenske sobe z največ šestimi posteljami, lasten vodovod, lastni vozovi za prevoz s kolodvora. Zdravljenje po modernih načelih (pneumothorax, tuberkolin itd.). Ležalne kure. Hrana obilna in prvovrstna, petkrat na dan. Informacije in prospekt daje uprava zdravilišča. Prošnje za sprejem, pravilno kolkovane, opremljene s predpisanim zdravniškim izpičevalom je vlagati na velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani.

* **V Zetalah** je nenadoma umrla dobra gospa Berlizgova, stara komaj 55 let. O njenih vrlinah je govoril domači g. župnik ob grobu ogromni množici, ki jo je spremila na zadnji poti. Blag ji spomin!

* **Premestitev pošte Krška vas v Cerklje.** Pošta in brzojav Krška vas je bila pred kratkim premeščena v Cerklje ob Krki. Zato se pošta Cerklje v kranjskem okraju imenuje odslej Cerklje pri Kranju.

* **Konjska dirka v Št. Jerneju** je bila zaradi slabega vremena preložena in se bo vršila v nedeljo 5. julija. Zanimanje za dirko je veliko in se priglajenja še vedno nadaljujejo.

* **Slab lov na sardele.** Letošnji lov na sardele se je, kakor poročajo dubrovniški listi, popolnoma izjalovil. Ker je ta lov za dalmatinske ribiče jako važna postavka v letnih dohodkih, so s tem prebivalci zelo prizadeti, to pa tembolj, ker je letos že tretje leto, kar v tamkajšnjih vodah ni bilo sardel.

* **Griža se je v zadnjem času močno razširila** v novomeški okolici. V bolnico usmiljenih bratov v Kandiji je bilo zadnje dni sprejetih 10 oseb, ki so obbolele na tej bolezni. En bolnik je umrl.

* **Smrtna nesreča v trboveljskem premogovniku.** Na Tereziji je podsulo v jami rudarja Jožefa Renka iz Dobovca pod Kumom. Ko so ga odkopali, je bil že mrtev. Dogodek vzbuja v Trbovljah splošno sožalje. Bodi žrtvi dela blag spomin!

* **Avtomobilska nesreča.** V ponedeljek se je z avtom ponesrečil na Bledu g. Joško Dolničar, nečak tivolskega restavraterja g. Dolničarja iz Ljubljane. Na zavoju ceste za kraljevo vilo Suvoborom se je avto v diru obrnil in razbil. Joško Dolničar, ki je šofiral avto, si je izpahnil roko na rami ter dobil nekatere manjše poškodbe. Njegov spremljevalec je ostal nepoškodovan.

* **Otroška žaloigra ob Savi.** V nedeljo so se igrali na travniku ob Savi v Tacnu otroci ter proti večeru zlezli v čoln, pripet z verigo k skali. Hudo 13letni dečko Ladislav Čižman pa se je prikradel natihoma k čolnu ter ga odpel. Čoln se je zazibal po vodi in nastalo je strahovito kričanje preplašenih otrok, ki so pričeli skakati v vodo, da se rešijo. Prizor je videl z brega sodar Josip Čižman ter se nemudoma spravil na reševanje. Že se je mislilo, da so rešeni vsi otroci, ko se naenkrat spomne žena reševalca, da ni nikjer njene 14letne hčerke Marije. Toda bilo je prepozno, niti njenega trupla niso mogli najti. Pokojna Marija Čižmanova je bila priljubljena v šoli in vsej okolici. Najžalostneje je pri tem, da je sodar Čižman otel vse otroke, le njegova hčerka je bila žrtvovana valovom. Dečko, ki je zakrivil nesrečo, je oddaljeni sorošnik utopljenke.

* **Zagoneten primer.** V Dravogradu so našli te dni posestnika Plasenika mrtvega ob cesti. Po pogrebu se je med ljudstvom razširila govorica, da posestnik ni umrl naravne smrti, marveč je postal žrtev zločina. Sodišče je odredilo ekshumacijo, ki je sumnjno potrdila. Na glavi mrtliča so zdravniki ugotovili več težkih ran. Odrejene so bile obsežne poizvedbe.

* **Samomor župnika.** V Št. Lovrencu na Pohorju se je ustrelil s samokresom v srce tamošnji župnik g. Viktor Pregelj, star 46 let. Pokojnik se je zadel tako dobro, da je krogla prodrla srce in celo truplo ter obtičala v blazini, na kateri je ležal. Župnik je bil zadnji čas živčno precej bolan. Bil je splošno priljubljen, ker se ni vtikal v politiko. N. p. v m.!

* **Zrtev ljudskega praznoverja.** Pred nekaj dnevi so našli v nikšičkem kotaru v neki planini na osamljenem mestu truplo uglednega domačina Jovana Babiča iz sela Gornje Polje. Truplo je bilo polno opeklin in ker je v bližini bil panj, poln čebel, se je takoj doznalo, kaj je vzrok smrti. V Črni gori je namreč razširjeno praznoverje, da mora tisti, ki hoče imeti srečo s čebelami, ukrasti en roj, enega najti v gozdu, a enega kupiti. Jovan Babič je že dalj časa pripovedoval, da hoče urediti čebelnjak in resnično se je nekega dne pojavil na njegovem vrtu roj čebel, katerega je seljak kupil. Kmalu je k temu prišel še drugi, katerega je pokojnik našel v gozdu. Manjkalo je še tretji in nekega večera je Jovan zapustil hišo, ne da bi komu kaj povedal o svojem odhodu. Posrečilo se mu je neopaženo priti v sosedno vas in iz nekega čebelnjaka ukrasti panj s čebelami. Na povratku se mu je najbrž spodtaknilo, padel je na zemljo in čebele so se prebudile ter zaletale v njegovo glavo in ga tako opikale, da je nesrečnik umrl.

* **Nesreča pri košnji.** 32letni Jakob Deisler, uslužben pri mariborskem baronu Zwitlu, je kosil s strojem, pred katerega sta bila vprežena dva bika. Deisler je stopil s stroja, da ga očisti, nato pa je zopet splezal nanj. Pri tem pa sta bika nenadoma potegnili in Deisler je padel tako nesrečno, da so ga noži vsega razrezali. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

* **Smrtni skok starčka.** V dubrovniški bolnici se je zdravil 63letni Mato Ogresta. Ker se bolezen ni obrnila na bolje, je starec sklenil, da napravi svojemu trpljenju konec. Nekega večera je skočil skozi okno bolnice in se ubil. Našli so ga popolnoma razmesarjenega.

* **Požar na Ilovici.** V torek okoli 14. ure je začelo goreti v kozolcu posestnika Ivana na Ilovici. Prihiti so takoj gasilci z Barja in iz Ljubljane. Po napornem delu se je gasilcem posrečilo ogenj omejiti. V kozolcu je zgorelo okrog 100 meterskih stotov sena, dalje mnogo poljskega orodja, 1 kočija, 1 voz, 1 slamoreznica in več drugih stvari. Škoda znaša okoli 300.000 dinarjev, zavarovalnina pa le 33.500 dinarjev. Kako je požar nastal, ni znano, domneva pa se, da sta ga zanetila Vrbinčeva otroka, ki sta se igrala pri kozolcu.

* **Požar v Pesnici.** Pretekli torek je pričelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Koriča v Dobrenjah-Pesnici. Na pomoč je bilo pozvano mariborsko gasilno društvo, ki pa je zaradi slabe poti zelo pozno prišlo na cilj. Škoda je velika.

* **Požar v Kamnici.** V ponedeljek zvečer je bil javljen v Maribor požar v Kamnici. Mariborski gasilci so takoj odhiteli z motorno brizgalno na kraj nesreče ter v družbi gasilcev iz Kamnice in Studencev tekem 20 minut pogasili ogenj. Gorelo je pri posestnici Tereziji Poldinekovi. Ker se v zadnjem času v Kamnici večkrat dogajajo požari, sumijo, da je požigalec domačin.

* **Strela je udarila v gospodarsko poslopje** na Vodulji pri Pulku v Zetalah. Poslopje je zgorelo. Zavarovan je bil posestnik le za malo vsoto. Gg. orožniki so se vso noč nahajali na kraju požara, da ni ogenj prešel na druga poslopja. Žalostno je, da v Zetalah še nimamo lastnega gasilskega društva.

* **Vlom v Podvincih.** V noči na 25. junija so vlomili neznan vlomilci, ki so se že dalj časa klatili v ondotni okolici, v trgovino Konrada Juga, in sicer s pomočjo dolgega lesenega droga. Odnesli so nekaj nove obleke, več parov čevljev, veliko množino jestvin, alkohola, dve žepni uri in več kosov mila. V predaču so našli tudi 3000 Din gotovine. Skupna škoda znaša 5283 dinarjev.

* **Nepošten hlapec.** Hlapec Fran Bratun, zaposlen pri posestnici Mariji Sušteršičevi v Zapužah, je 25. junija odšel s konjem in vozom v Brod pod Šmarno goro. Ker se do sedaj še ni vrnil, obstoja sum, da je konja in voz odpeljal v Italijo. Lastnica ima 11.000 dinarjev škode.

* Na podlagi § 19 tiskovnega zakona od 17. decembra 1862 d. z. št. 6/1863 zahtevam, da se članek, ki ste ga objavili v št. 25 z dne 19. junija t. l. prekliče takole: Ni res, da «Verehrlicher Gewerbeverein Tüffer bei Cilli» še vedno obstoja kljub temu, da že sedmo leto ne poznamo več Tüffer bei Cilli in kljub temu, da pravijo naši obrtniki, da so Slovenci; res je namreč, da obstoja samo «Obrtno društvo v Laškem». Ni res, da si je društvo nadelo zgorajšnje nemško ime in dela reklamo za Herbstmesse v Grazu; res je, da si društvo zgorajšnjega nemškega imena ni nadelo in da ne dela reklame za Herbstmesse v Grazu. Za popravek se zahvaljuje načelnik Blaž Zupanc.

SOKOLSTVO

MEDZLETNE TEKME JUGOSLOVENSKEGA SOKOLSKEGA SAVEZA V BEOGRADU.

Prireditve je zelo lepo uspela. K tekmam so prispeli zastopniki sokolskih društev iz cele Jugoslavije.

Rezultati tekme članov še niso ugotovljeni, dočim so rezultati tekme članic znani.

V višjem oddelku, ki je veljal obenem kot tekma za prvenstvo članic, so tekmovala tri vrste in štiri posameznice.

Prvo mesto je dosegel Sokol Ljubljana I., drugo Sokol Ljubljana in tretje Sokol Ljubljana II.

Najboljša tekmovalka je bila Dana Resnik (Ljubljana); potem slede: Marta Podpac (Ljubljana I.), Maca Burger (Ljubljana), Zora Jelen (Celje) in Julka Zalar (Ljubljana II.)

V srednjem oddelku je tekmovalo 9 vrst in 23 posameznic. Uspeh je naslednji:

Prvo mesto ima Sokol Novo mesto; potem slede: Celje, Maribor, Ljubljana, Veliki Bečkerek, Karlovac, Ljubljana I., Beograd I., Rijeka.

Najboljša tekmovalka je bila Marija Skok (Celje); potem slede: Zofija Perić (Veliki Bečkerek), Gordana Atanacković (Beograd I.), Slava Lhotska (Zagreb I.), Gordana Matjejevka in Justa Pogačar (Kranj).

V nižjem oddelku je tekmovalo 7 vrst in 38 posameznic. Uspeh je naslednji:

Prvo mesto ima ljubljanska župna vrsta; potem slede: Kragujevac, Prijedor, beogradska župna vrsta, Požega, Banjaluka in Tuzla.

Med posameznicami je najboljša Marija Savić (Gospić), potem Ljubica Andrijaševa (Stari Bečej), Milka Božić (Stari Bečej), Jelena Richter (Tuzla), Julčika Simonič (Kranj).

Uspehe tekme članov bomo še objavili.

PROSVETA

Kerolija-Petruška: Jugana, vila najmlajša. Dramska vizija v enem dejanju. Oder, zbirka gledaliških iger, 10. zvezek. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena s poštnino vred Din 7-75. Vsem onim društvom, korporacijam in šolam, ki prireajo ob narodnih praznikih in raznih drugih prilikah patriotične predstave in prireditve, bo Korolijeva enodejanka, ki povečuje idejo osvobođenja in uedinjenja, jako dobro došla. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Carinthiaecus: Položaj Slovenaca pod Avstrijom i položaj Nemaca u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Ljubljana 1925. Izdal «Manjšinski institut» v Ljubljani. Cena 5 Din. — Knjiga je tiskana v cirilici in ima predvsem namen, da

Srbe natančno informira o krivicah, ki se gode neodrešenim našim bratom na Koroškem. V knjigi se popolnoma stvarno primerjajo pravice, ki jih imajo Nemci pri nas, s pravicami, ki jih imajo naši zasluženi koroški rojaki. Takšna primerjava nam pokaže, da položaj naših koroških rojakov niti zdaleka ni podoben položaju naših Nemcev, ki uživajo pri nas vse pravice.

ŽENSKI VESTNIK

Perilo postane zelo lepo belo na naslednji način: Primešaj vodi, v katero si dala plavilo, dve žlici močnega špirta ter dve žlici svetlega in čistega terpentinovca olja. Plavilne vode za to zmes mora biti petdeset litrov. V tej vodi poplakni perilo in razobesi na sonce.

Kako ohraniš shranjeno perilo belo. Shranjeno perilo, ki se dolgo časa ne rabi, ostane belo, če ga ne zlikaš, temveč po pranju dobro posušiš, samo povaljaš in zravnša.

Porumenelo perilo se pobeli, če deneš v zadnjo vodo, s katero perilo izpiraš, nekaj terpentinovca olja.

ZANIMIVOSTI

NASTANEK VETRA TORNADA.

Amerika je letos doživela več tornadov, ki so opustošili zemljo, koder so divjali. Tornado pride nenadoma, vse vremensko opazovanje ga ne more napovedati naprej. Razmere, ki so dne 18. marca t. l. povzročile tornado v posameznih državah Zedinjenih držav, nastanejo pogosto, toda brez posebnih posledic; včasih pade samo kaka opeka s strebe. Toda pod istimi vremenskimi pogoji nastane lahko naslednji dan ali teden tornado, ki se z veliko naglico vrtil ter na svojem potu poruši vse, kar doseže.

Povprečna dnevna toplota v omenjenih državah je znašala usodnega dne od 60 do 70 stopinj Fahrenheita (v Ameriki merijo toploto in mraz po Fahrenheitu in ne po Celziju kakor pri nas) in okrog 40 stopinj naslednje jutro. Zadnja toplota je običajna v teh državah v tem času. Južni veter pa je dvignil toploto, medtem ko so s severa pihali mrzli vetrovi.

Stik teh vetrov je povzročil zračno zgoščenje, ki je moralo dobiti izhod. Nekje sredi tega zgoščenja je nastal prelom in pritisk je z veliko silo sunil vstran in navzdol. Nastal je zračni vrtnec, ki je segel do zemlje in dosegel strašno naglico.

Tornado je baš zaradi tega tako nevaren pojav, ker se prične brez vsakega svarila. Dolina Misisipi je domovina zračnih vrtncev, kajti široke planjave nudijo najboljše zbirališče vetrov: Kadar se enkrat pojavi zračni vrtnec, ga ne ustavi nobena gora, samo gozdovi mu odvzamejo nekoliko njegovih moči.

Taki vrtneci se navadno pojavljajo v mrazu, ko se toplota naglo menja. K sreči taki vrtneci ne zavzemajo velike širine, temveč navadno pol do ene milje in dolžino okrog deset milj.

V zadnjih treh letih je bilo mnogo tornadov. Posebno trije so bili v tem času močni. Drugi

NAROČNIKOM DOMOVINE.

Cenjene naročnike prosimo, da poravnajo naročnino za drugo polovico leta ali vsaj za tretje četrtletje. Kdor je ostal za prvo polletje kaj na dolgu, naj poravna tudi to. Položnice so naročniki že prejeli. Kdor pa je v prvi polovici plačal kaj na račun, bo dobil za ostanek novo položnico. Naročniki naj položnice, katerih takoj ne porabijo, shranijo za drugo priliko. Naročnina znaša četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, letoletno 30 Din. Upravništvo «Domovine».

manjši tornadi so napravili večjo ali manjšo škodo v dolini veletoka Misisipi.

Običajno se začne tornado v kraju z zračnim pritiskom. Ko prične svojo uničevalno pot, se vedno obrne proti vzhodu z naglico do 200 milj na uro. Fotografije kažejo vrteči se steber, pomešan z meglo, prahom, različnimi predmeti, celo z ljudmi in poslopji.

Opazovalci pripovedujejo, da sta prvi znak tornada navadno dva oblaka, ki se združita. Vsakega oblakov privede veter različne toplote: enega mrzel, drugega topel veter. Nato se oblak, ki ima podobo kače, zavrti proti zemlji. V svojem vrtenju poruši in pobere vse, kar mu pride na pot. Včasih tudi samo oskubi kokoš in jo pusti živo. Mnogokrat sleče človeku samo suknjo in ga pusti nepoškodovanega.

Kake čudne muhe ima tornado, je razvidno iz tega, da je obiskal mesto Cordel tri leta zaporedoma in vsakokrat 2. maja in vselej natančno isto uro in minuto.

Medtem ko vremenski uradi skoro zanesljivo napovedo vreme, niso v stanu napovedati tudi tornado. Nado stavijo samo še v zrakoplove, od katerih pričakujejo, da bodo dognali znamenja bližajočega se tornada.

× Strašen potres je bil te dni v Kaliforniji v Ameriki. Najbolj je trpelo mesto Santa Barbara, ki je močno porušeno. Sredi mesta je nastala velikanska razpoka v zemlji. Potres se je začel z dvema izredno močnima sunkoma, ki sta si sledila s kratkim presledkom. Potres je bilo še kakšnih 20 manjših sunkov. Potres je napravil tudi po drugih tamošnjih krajih ogromno škodo. Človeških žrtev potres ni zahteval veliko, pač pa je bilo ranjenih nad 300.

× Stoletnica prve železnice v Angliji se je slovesno praznovala 2. t. m. Prva angleška železnica je vozila med Stocktonom in Darlingtonom.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Otročja radovednost.

Pri posestniku Podrekarju je nastalo veliko veselje, ker je koklja izvalila srčkana piščeta. Mali sinko Pavle pa je bil silno radoveden in je vprašal očeta: «Kako jih je koklja vendar izvalila iz jajce?»

«No, razpočilo se je jajce, v katerem se je pišče nahajalo,» ga pouči oče.

«Je že res,» odgovarja sinko, «toda kako so pa piščanci prišli v jajca, ko so prej vendar bila cela!»

Neugodno podnebje.

Mestna gospa na kmetih: «Ah, kako so vaše breskve polne cvetja, to boste imeli jeseni saditi!»

Kmet: «Moj bog, ko pa v naših krajih nikoli ne dozore!»

Gospa: «Kaj je pri vas tako neugodno podnebje?»

Kmet: «Hm, pobalini jih vsako poletje še zelene požro!»

Celo v grobu ni miru.

Boljševiška policija je v Moskvi nepričakovano preiskala mestna pokopališča in ugotovila tam velik nered. V grobnicah bogatašev in kapelicah so prenočevali berači in postopači, ki niso imeli drugega prenočišča. Policija je aretirala in odvedla v zapore kakih 15 beračev. Eden je med potjo ves čas pljuval in godrnjal:

«Hudič prekleti! Niti v grobu ne dajo človeku miru!...»

Dober nasvet.

Pride kmet v mesto in vpraša malega fantalina: «Ali mi veš povedati, kje se nahaja policija?»

Fantalin se odreže: «Udarite koga po glavi, pa boste hitro na policiji.»

«Hvala za nasvet,» pravi kmet in pritiska fantalinu zmahtno zausnico.

Ni teš.

Mati opominja zjutraj svojega sinka: «Janezek, kako vendar moreš na tešče gristi jabolko?»

Janezek: «O, saj nisem tešči! To je že peto, ki jo danes grizem!»

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Boštanj. Dopis je preveč osebni in bi nam nakopal tožbo.

MALI OGLASI

Usmiljena družina,

ki bi hotela sprejeti zdravega in krepkega fanta, 18 mesecev starega, brez matere, za svojega, naj javi svoj naslov pod šifro «Zdrav in krepak 36» na upravo «Domovine».

Kobilarna «Verd» kupi nekaj čistokrvnih plemenskih kobil lipicanske pasme. Ponudbo pod Kobilarna «Verd», pošta Vrhnika. 32

Majhno posestvo

lepo urejeno, v Novi vasi, Spod. Radvonjska cesta 22 pri Mariboru, pol ure od glavnega trga, se prodaja. Stanovanje kupcu takoj na razpolago. 15031

Več stavbnih parcel

v lepi legi prodam po ugodni ceni. Ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «25». 14996

Nova hiša

s tremi sobami, kuhinjo in lepim vrtom, blizu postaje Vižmarje, se prodaja. Več v upravi «Domovine». 14935

Pozor, lesni trgovci!

Po zelo ugodni ceni se prodaja stavbna parcela (njiva) pripravna za skladišče, tik kolodvora Škofja Loka. Pojasnila daje Iv. Zihel, Suha, p. Škofja Loka. 14726

Hiše v Trbovljah

na prometnem kraju, prodaja Marija Boh, Trbovlje I. 14419

Najugodnejše

kupuje in prodaja graščine, veleposestva, kmetiška posestva, vile, gostilniške, trgovske in stanovanske hiše, vodne moči ter preskrbuje posojila «Agrarni biro» — dipl. agr. Jamnik, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/1, nasproti glavne pošte. 253

Lepa hiša

pet sob, kuhinja, električna razsvetljava, dva vrta, dve njivi in pašnik, se zelo ugodno prodaja v Križevcih pri Ljutomeru št. 30. 14988

Črešnjeve deske

takoj za uporabo, za dve hišni opravi, prodaja M. Vezovišek, Trbovlje II, št. 19. 15053

Dvokolesa

otroški vozički in pnevmatika po znižani ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke. «Tribuna» P. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 258

Javorjevih plovov

stihli, inam na prodaj okoli 5 m². Ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «Javor». 15056

Hišico

oziroma parcelo, kupim v Ljubljani, Celju, Mariboru, Novem mestu ali Kočevju. 15043

Pekarijo

iščem v najem. Na zahtevo plačam tudi primerno odkupnino. Naslov v upravi «Domovine». 14987

Bičevnike

(koprivovce), prave tržaške, naravne, pletene in poltirane izdeluje in priporoča Delavnica tržaških bičevnikov v Kranju, Slovenija. 14853

Jermena

in goše za cepe, sportne in navadne, izdeluje po najnižjih cenah na drobno in na debelo Franc Podboršek, sedlar, Naklo pri Kranju. 14874

Štanca

ali stroj za nasekanje žag, domačega kovaškega izdelka, čisto novo izdelan kakor v tovarni ter izkušen. Težak je čez 6 kg in je narejen na pritisk tako, da ga vsakdo lahko rabl. Cene nizke. Izdelujem jih sam, tudi večjo množino, ako jih kdo naroči. Kdor želi kupiti ali naročiti, naj se obrne na naslov: Mihael Mlaček, kovač, Sp. Leskovec 4, p. Sv. Andraž v Halozah pri Ptuj-u.

Mesnico

s klavnico oddam takoj v najem v Mali vasi št. 33 pri Ljubljani. Marija Snaj. 14911

O, kako prijetno! vzklikne vsakdo, kdor je enkrat poizkusil Elsa-mila v obliki steklenic. Fellerjeva Elsa-mila so prava mila lepote elegantni ženi, kakor tudi mila zdravja vsakemu pametnemu možu. Pri uporabi so jako štedljiva, radi tega poceni. Dobe se v 5 raznih vrstah (lilijino, glicerino, boraksovo, katranovo in milo za britje). Za poizkus 5 kosov 52 Din, ako se pošlje denar v naprej, po povzetju pa 62 Din pri lekarni Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Samo na eno besedo

in sicer na varstveno znamko «Elsa», moramo paziti, ako nam je do najboljših MIL LEPOTE IN ZDRAVJA. To so edine FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO «ELSA», s katerimi umivati se je pravi užitek. Nežna, dobra, čista, jako peneča, diskretnega vonja v petih različnih vrstah.

ELSA-LILIJINO MLEČNO MILO, prvovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno;

ELSA-GLICERINOVO MILO vpliva izrečno na roke, ki trpe vsled dela in mraza;

ELSA-BORAKSOVO MILO je najprijetnejše sredstvo za odstranjenje fatalnih peg, prištev itd.;

ELSA-KATRANOVO MILO za lase in glavo, končno ELSA-MILO ZA BRITJE, posebno fine vrste.

ZA POIZKUSNJO 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic z zavojnico in poštnino 52 Din, toda le tedaj, če se denar pošlje v naprej, ker je poštnina po povzetju za 10 Din višja.

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Igralci harmonik, pozor!

Kdor si želi ceno in v resnici dobro in lepo harmoniko, naj se obrne na Aleša Potočnika, izdelovalca vsakovrstnih harmonik, Selca pri Skofji Loki, Slovenija.

J. Stjepušin
SISAK
priporoča
boljše tamburice, strune,
partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

Za čas lahnih oblačil

Vam nudi prav poceni različno manufakturno kakor: vse vrste volnenega blaga, delen, krep, batist, lister, platno, svilene rute krasnih vzorcev, staroznana trgovina

Franc Crobath d. z o. z. Kranj.

ANTON CARLI

notar v Ptuj

naznanja, da

34a

je otvoril svojo notarsko pisarno v Ptuj

v stari vojašnici za magistratom, v neposredni bližini pošte, Panonska ulica 5, I. nadstropje, in sicer kot naslednik bivših notarjev gg. Filafere, Strafelle, odnosno dr. Grobelnika. Uradne ure ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih je pisarna zaprta.

Žagovodja, žagarji, drvarji!

Zagovodjo, spretnega in zanesljivega, več gateristov, cirkularistov rabi družba „Jezersko“ v Kokri nad Kranjem. Ponudbe naj se pošljejo za nastop 1., oziroma 15. julija z navedbo dosedanjega službovanja. Gozdni akordanti ali pa tudi pasamezni delavci za gozd in žago naj se pa zglasijo osebno. 32

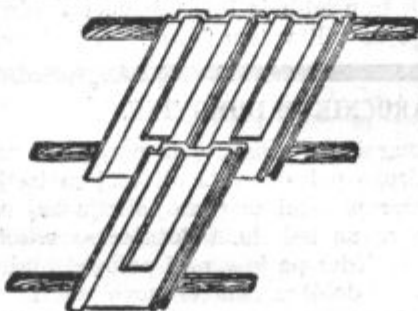
Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vežane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poroštvo osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

radijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema sosesama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Miklošičeva c. 13

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!